

Déan rud a ghluaiseann

Súil thapa ar an gceacht

Tosaigh trí pháirteanna gluaiseachta sa seomra ranga a aimsiú (doras ag luascadh, clár an bhosca bruscair á ardú, rothaí cairr bhréagáin), ansin luaigh go ngluaiseann páirt amháin fad a fhanann an fráma socair. Ní thógann gach bord ach an rogha a sannadh dó roimh ré: luamhán le pionna scoilte a ardaíonn scriosán, cairt chárta le ceithre roth a rollann, nó cluaisín tarraingthe a shleamhnaíonn pictiúr. Baineann na grúpaí triail as an bpáirt trí huaire, athraíonn siad ceangal amháin chun í a dhéanamh níos míne, ansin tarraingíonn siad an múnla agus marcálann siad an pháirt ghluaiseachta ar leathanach na Dialainne Imscrúdaithe roimh phlé gearr agus slachtú cúramach.

Cuspóirí foghlama

- Múnla simplí a dhéanamh le páirt ghluaiseachta amháin a dhéanann jab
- Feabhas a chur ar chomh mín is a oibríonn an pháirt ghluaiseachta

Sula mbuailfidh an clog – ullmhúchán

An oíche roimh ré: tóg sampla amháin de luamhán, de chairt le ceithre roth agus de chluaisín tarraingthe. Gearr roimh ré cárta A5, stiallacha, ciorcail rothaí pollta agus roinnt bonn luamháin leathdhéanta; sann tráidirí Ardú/Rolladh/Sleamhnú roimh ré. Ná ceadaigh d'aon duine ach do dhuine fásta an pollaire a úsáid. Fág na boird Rolladh ar lár mura bhfuil na rothaí agus na hacastóirí réidh.

Ábhair

Mír	Líon	Do gach	Foinse	Ionadach saor
píosaí cárta (cárta ó bhoscaí gránaigh nó cárta an tseomra ranga, dronuilleoga réamhghearrtha thart ar mhéid A5, móide cinn bhreise)	6	grúpa	seomra ranga	boscaí gránaigh leacaithe agus gearrtha ina leatháin
stiallacha páipéir (do chluaisíní tarraingthe agus do ghéaga na luamhán)	8	grúpa	seomra ranga	stiallacha stróicthe nó gearrtha as páipéar fuílligh
pionnaí scoilte (fáiscíní páipéir)	6	grúpa	trealamh na scoile	lúb de shreang bhog nó ceanglóir páipéir práis ó shiopa stáiseanóireachta
téip chumhdaigh nó téip ghreamaitheach	1	grúpa	seomra ranga	téip washi nó píosaí gearra d'aon téip ghreamaitheach, stróicthe roimh ré ar imeall an tráidire
briogúin mhaola adhmaid nó píosaí tanaí duail (d'acastóirí na gcairteacha: dhá cheann do gach cairt, móide cinn bhreise)	4	grúpa	ollmhargadh	soip óil dhíreacha le peann luaidhe sáite trí gach ceann, nó feadáin pháipéir rollta go teann
rothaí (ciorcail as cárta tiubh le poill láir pollta roimh ré; ceithre cinn do gach cairt)	4	grúpa	seomra ranga	claibíní glana buidéal le poill láir a rinne duine fásta, ach amháin má bailíodh cheana féin iad
siosúir le barr cruinn	2	grúpa	seomra ranga	gearrann an múinteoir na cruthanna roimh ré ionas nach mbíonn ar na daltaí ach téip a chur orthu agus iad a chur le chéile
ualaí beaga éadroma (scriosáin nó fáiscíní móra páipéir) le haghaidh na dtástálacha ar an luamhán	3	grúpa	seomra ranga	blúire cárta fillte nó licín cluiche
pollaire (do dhuine fásta amháin, chun poill bhreise a dhéanamh nuair is gá)	1	rang	seomra ranga	déanann duine fásta poill do na pionnaí le barr siosúir dúnta ar chlár

Mír	Líon	Do gach	Foinse	Ionadach saor
boinn luamháin leathdhéanta (cárta boinn agus an pionna scoilte ann cheana)	2	grúpa	seomra ranga	bonn leathdhéanta amháin, comhroinnte, ar féidir leis na grúpaí féachaint air agus é a chóipeáil
múnlaí samplacha réidh (luamhán amháin, cairt amháin le ceithre roth, cluaisín tarraingthe amháin) chun na ceangail a léiriú	1	rang	seomra ranga	sceitsí soiléire lipéadaithe ar an gclár, mura féidir samplaí a dhéanamh amháin; fiú ansin, díriú méar ar gach ceangal sula scaoiltear na daltaí chun oibre

Pointe sábháilteachta

Bíodh duine fásta ag déanamh maoirseachta ar na siosúir le barr cruinn agus ar na briogúin mhaola; coinneigh na foircinn ghéara ag pointeáil síos ar na tráidirí; bailigh na briogúin, na siosúir agus na pionnaí scoilte sula seasann aon duine chun imeacht; ná ritheadh aon duine agus ábhair ina lámha aige.

Céimeanna teagaisc

- **Ag Tosú:** Coinnigh rud laethúil amháin in airde (carr bréagáin, siosúr, inse cófra). Fiafraigh cén pháirt a ghluaiseann agus cén fheidhm atá leis an ngluaiseacht sin. Ná dail na trealaimh tógála fós; coinnigh súile na ndaltaí ar an rud.
- **Cad is páirt ghluaiseachta ann?:** Ná taispeáin ar an scáileán ach téacs gearr an chláir agus na trí sceitse ardú/rolladh/sleamhnú. Ceangail an jab leis an rud ó Ag Tosú ionas gur féidir leis na daltaí méar a dhíriú air. Ná hainmnigh an mheicníocht ach don rogha a thógfaidh gach bord; ná múin an trí cinn mar fhoclóir don rang ar fad.
- **Múnla gluaisteach a dhéanamh:** Léirigh gach ceangal uair amháin (thart ar 3 nóiméad san iomlán): stiall righin ar phionna scoilte ag ardú scriosáin; dhá acastóir agus ceithre roth ar chorp cárta; pictiúr ar stiall tarraingthe a shleamhnaíonn faoi threoraithe téipe. Ná seol na boird ach chuig an rogha a sannadh dóibh roimh ré. Siúil timpeall chun cabhrú le pionnaí agus le briogúin; críochnaíonn daoine fásta aon phoill atá fágtha. Stop aon duine a bhíonn ag cur mótar nó luamhán breise leis; is leor páirt ghluaiseachta amháin.
- **Triail a bhaint as agus é a dhéanamh níos míne:** Coinnigh an teanga simplí: bain triail as trí huaire, tabhair faoi deara cá ngreamaíonn sé nó cá mbíonn longadán air, athraigh rud amháin, bain triail eile as. Coinnigh súil ar na luamhán le haghaidh pionnaí atá ró-theann nó stiallacha atá ró-bhog, ar na cairteacha le haghaidh acastóirí atá cam, agus ar na cluaisíní tarraingthe le haghaidh cosán atá cúng agus casta. Má athraíonn grúpa trí rud ag an am céanna, treoraigh ar ais iad chuig leasú amháin.
- **An múnla a tharraingt:** Coinnigh na trí thús abairte ar an gclár bán idirghníomhach. Tarraingíonn gach dalta an múnla agus marcálann sé nó sí an pháirt ghluaiseachta; is féidir le daltaí a scríobhann go mall méar a dhíriú agus na tosaithe abairte a rá os ard fad a bhreacann tú nóta. Siúil timpeall agus iarr orthu méar a dhíriú ar an líníocht ionas nach nglacfar le maisiú amháin.
- **Plé agus slachtú:** Grúpa nó dhó amháin: ainmníonn siad an pháirt ghluaiseachta, a jab, agus an t-athrú amháin a chuir feabhas uirthi. Ansin cuir deireadh leis an bplé agus caith 3 nóiméad iomlána ag bailiú: briogúin agus siosúir ar dtús, cuir na pionnaí scoilte i mála, athchúrsáil an fuílleach. Caithfear an slachtú a dhéanamh roimh an gclog, gan dul as.

Cad ba cheart a fheiceáil

Bíonn páirt ghluaiseachta shoiléir amháin ar fhráma daingean ag múnla rathúil, agus déanann sí jab is féidir a fheiceáil: ardaíonn an luamhán ualach éadrom, rollann an chairt le ceithre roth go díreach nuair a bhrúitear í, nó sleamhnaíonn an cluaisín tarraingthe an pictiúr amach. Tar éis athrú amháin, ba cheart go mbeadh níos lú greamaíthe agus níos lú longadán sa ghluaiseacht. Nuair a bhíonn longadán ar an múnla ar fad, de ghnáth is é an fráma atá scaoilte; iarr orthu an bonn a choinneáil socair agus gan ach an t-aon pháirt amháin a bhogadh.

Míthuiscintí agus idirghabhálacha

- Ceapann na daltaí go gcaithfidh an múnla ar fad gluaiseacht, nó gur 'níos mó gluaiseachta' é ceangal a bhfuil longadán air. — Iarr orthu an fráma a choinneáil socair le lámh amháin agus gan ach an pháirt atá i gceist a bhogadh. Cuir béim air go dteastaíonn ceangal daingean chun gluaiseacht mhín a fháil, ceangal a ligeann don pháirt casadh, ardú nó sleamhnú mar sin féin.
- Athraíonn na daltaí trí rud ag an am céanna nuair a bhíonn siad ag cur feabhais ar an múnla, agus ní féidir leo a rá cad a chabhraigh. — Stop na lámha agus cuir i bhfocail eile é: 'Rud amháin amháin a athrú (téip níos teinne, stiall níos righne nó rothaí níos dírí) agus ansin triail eile a bhaint as.' Fiafraigh cad a bhí ag greamú roimh an aon leasú sin agus ina dhiaidh.

Difreáil

Ag teacht chun cinn	Ag forbairt	Inniúil
• Tairg bonn luamháin leathdhéanta a bhfuil an pionna scoilte ann cheana, nó píosáí sleamhnáin réamhghearrtha ar thráidire na gcluaisíní tarraingthe, ionas go mbeidh an dalta ag ceangal agus ag tástáil seachas ag gearradh.	• Má chríochnaíonn siad go luath, iarr orthu tástáil an ngluaiseann an pháirt ar an mbealach céanna gach uair agus áit amháin a ngreamaíonn sí a ainmniú roimh an gcéim feabhsúcháin.	• Iarr orthu lipéad simplí nó an dara hualach éadrom a chur ar an luamhán, fós gan ach páirt ghluaiseachta amháin, nó a mhíniú os ard cén fáth ar éirigh an ghluaiseacht níos míne de bharr an athraithe amháin.

Nasc traschuraclaim

Teanga ó bhéal an Bhéarla: cleachtann na daltaí na trí thús abairte os ard (ag ainmniú na páirte, a feidhme agus an aon leasaithe amháin) roimh scríobh nó in ionad scríobh.